

Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum 2017-04-19

§ 55 Motion (SD) - Skapa förutsättningar för att öka likvärdigheten och stärka profilen för landsbygdsskolorna

Dnr: 17UN59
Delges: Kommunstyrelsens diarium

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att anta yttrandet från Utbildning Gävle som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har begärt ett yttrande från utbildningsnämnden i ärendet Motion (SD) Skapa förutsättningar för att öka likvärdigheten och stärka profilen för landsbygdsskolorna.

Motionärernas förslag är:

1. Att landsbygdsskolorna får möjlighet att införa profilerade skolor för att öka elevtillströmningen.
2. Att det säkerställs att kollektivtrafiken möjliggör och inte hindrar det fria skolvalet för de elever som väljer att gå i en skola utanför Gävle stad.
3. Att utbildningsnämnden får i uppdrag utreda förutsättningarna för att öka samarbete och minska arbetsbelastningen för personal och gynna den pedagogiska utvecklingen vid skolor på landsbygden.
4. Att utbildningsnämnden tillsammans med kommunikationsavdelningen får i uppdrag utreda förutsättningarna för att ge information till nuvarande och blivande elever och målsmän om våra skolor på landsbygden.

Utbildning Gävle lyfter i yttrandet att det utifrån motionärernas förslag redan idag finns möjligheter och styrning inom de olika områdena. En möjlighet till profilering och en ändring av ramtimplanen finns. Information kring varje enskild skolenhet finns på skolornas hemsidor. Översiktsplanen pekar ut landsbygdsområden där utveckling och expansion sker. Utbildning Gävle arbetar fortlöpande med personals arbetsbelastning och skolornas pedagogiska utveckling.

Beslutsunderlag

Motion (SD) "Skapa förutsättningar för att öka likvärdigheten och stärka profilen för landsbygdsskolorna", yttrande från Utbildning Gävle, tjänsteskrivelse med förslag till beslut samt barnchecklista.

Justerare	Uppdragsbestyrkande
	

Utbildningsnämnden

Tjänsteskrivelse – Motion (SD) - Skapa förutsättningar för att öka likvärdigheten och stärka profilen för landsbygdsskolorna

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att anta yttrandet från Utbildning Gävle som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har begärt ett yttrande från utbildningsnämnden i ärendet Motion (SD) Skapa förutsättningar för att öka likvärdigheten och stärka profilen för landsbygdsskolorna.

Motionärernas förslag är:

1. Att landsbygdsskolorna får möjlighet att införa profilerade skolor för att öka elevtillströmningen.
2. Att det säkerställs att kollektivtrafiken möjliggör och inte hindrar det fria skolvalet för de elever som väljer att gå i en skola utanför Gävle stad.
3. Att utbildningsnämnden får i uppdrag utreda förutsättningarna för att öka samarbete och minska arbetsbelastningen för personal och gynna den pedagogiska utvecklingen vid skolor på landsbygden.
4. Att utbildningsnämnden tillsammans med kommunikationsavdelningen får i uppdrag utreda förutsättningarna för att ge information till nuvarande och blivande elever och målsmän om våra skolor på landsbygden.

Utbildning Gävle lyfter i yttrandet att det utifrån motionärernas förslag redan idag finns möjligheter och styrning inom de olika områdena. En möjlighet till profilering och en ändring av ramtimplanen finns. Information kring varje enskild skolenhet finns på skolornas hemsidor. Översiktsplanen pekar ut landsbygdsområden där utveckling och expansion sker. Utbildning Gävle arbetar fortlöpande med personals arbetsbelastning och skolornas pedagogiska utveckling.

Beslutsunderlag

Motion (SD) ”Skapa förutsättningar för att öka likvärdigheten och stärka profilen för landsbygdsskolorna”, yttrande från Utbildning Gävle, tjänsteskrivelse med förslag till beslut samt barnchecklista.

Expedieras till

Kommunstyrelsens diarium

Yttrande

17UN59
2017-03-27

Yttrande - motion (SD) Skapa förutsättningar för att öka likvärdigheten och stärka profilen för landsbygdsskolorna

Inledning

Kommunstyrelsen har begärt ett yttrande från utbildningsnämnden i ärendet Motion (SD) – Skapa förutsättningar för att öka likvärdigheten och stärka profilen för landsbygdsskolorna. Ärendet har diarienummer 17KS13.

I motionen beskrivs att landsbygdsskolor har sämre förutsättningar att klara sitt uppdrag och att utan riktade satsningar kommer elevantalet fortsätta minska.

Motionärernas förslag är:

1. Att landsbygdsskolorna får möjlighet att införa profilerade skolor för att öka elevtillströmningen.
2. Att det säkerställs att kollektivtrafiken möjliggör och inte hindrar det fria skolvalet för de elever som väljer att gå i en skola utanför Gävle stad.
3. Att utbildningsnämnden får i uppdrag utreda förutsättningarna för att öka samarbete och minska arbetsbelastningen för personal och gynna den pedagogiska utvecklingen vid skolor på landsbygden.
4. Att utbildningsnämnden tillsammans med kommunikationsavdelningen får i uppdrag utreda förutsättningarna för att ge information till nuvarande och blivande elever och målsmän om våra skolor på landsbygden.

Yttrande från Utbildning Gävle

Bakgrund

Landsbygdsskolor i Gävle kommun

Tabellen innehåller nuvarande elevantal och befolkningsprognoser för respektive skolas upptagningsområde. Observera att det i befolkning och befolkningsprognos inte är det faktiska elevantalet eller det förväntade elevantalet som beskrivs.

Skola med årskurser	Nuvarande antal elever 2017-03-22	Befolkning inom skolans årskurser 2016-01-01	Befolkningsprognos inom skolans årskurser 2020-12-31	Befolkningsprognos inom skolans årskurser 2030-12-31
Bergby f-9	318	298	350	468
Björke f-6	47	103	73 (f-3)	68 (f-3)
Forsbacka f-6	128	152	167	190
Hedesunda f-6	186	193	215	245
Trödje f-6	59	85	39 (f-3)	47 (f-3)
Ytterharnäs f-6	102	112	132	203
Åbyggeby f-3	70	70	78	71

Befolkningen kring Bergby och Ytterharnäs beräkna öka. En mindre befolkningsökning förväntas kring skolorna Forsbacka och Hedesunda.

Marginella befolkningsförändringar förväntas kring skolorna Björke, Trödje och Åbyggeby.

Björke och Trödje har en liten andel av de aktuella åldrarna i befolkningen som går i respektive skola. Det beror i första hand på att elever i mellanstadieåldrarna har valt andra skolor.

De landsbygdsskolor som har en positiv befolkningsprognos på lång sikt är Bergby, Forsbacka, Hedesunda och Ytterharnäs.

Landsbygdsutveckling i Gävle kommuns översiktsplan

Ny bebyggelse ska i första hand koncentreras till serviceorter, stationsnära lägen samt i anknytning till befintliga byar/bebyggelsegrupper i kollektivnära lägen.

Utpekade serviceorter i Översiktsplan Gävle kommun år 2030 är Bergby, Hedesunda, Forsbacka och Valbo.

Furuvik och Norrlandet pekas ut som utvecklingsorter.

För landsbygden föreslås att utvecklingen riktas främst mot serviceorterna. Serviceorterna ska möjliggöra ett gott serviceutbud för den omgivande landsbygden. Staden och landsbygdens serviceorter har viktiga roller som noder för offentlig och kommersiell service samt som mötesplatser, dels för sina invånare och besökande, och dels för sin omvärld. För att få människor att bo kvar i sin hembygd eller i sin stadsdel erbjuder staden och serviceorterna varierade bostadsformer och goda kommunikationer.

En hållbar bebyggelseutveckling på landsbygden innebär en satsning på de större orterna Valbo, Forsbacka, Hedesunda och Bergby som serviceorter, som med goda kommunikationer, ett gott serviceutbud och mötesplatser har betydelse både för ortens invånare och dess omgivning. Genom att stärka orternas kvaliteter och möjligheter att utvecklas skapas förutsättningar för livskraftiga orter och en omgivande levande landsbygd.

Alla serviceorter förutom Bergby har de senaste 15 åren haft en vikande befolkningsutveckling. För att främja en positiv utveckling av orterna lyfter översiktsplanen fram förslag till förändringar i den fysiska miljön. Syftet med förslagen är att stärka orternas kvalitet, åtgärda eller minska dess brister samt att bibehålla eller öka befolkningsunderlaget för att upprätthålla service. En viktig förutsättning för en levande landsbygd är tillgång till skola och barnomsorg, möjlighet till lokal sysselsättning och god kommunikation för arbets- och studiependling.

Översiktsplanen föreslår att större delen av ny bebyggelse på landsbygden ska ske i eller i närområdet till serviceorterna.

Likvärdighet

2012-03-14 beslutade dåvarande barn- och utbildningsnämnden anta en avsiktsförklaring och ett övergripande mål för en likvärdig skola med hög kvalitet. Det övergripande målet gällde för arbetet i grundskolorna den närmaste planeringsperioden. Målet, "En trygg skola med god kvalitet, samordnat stöd och hög kompetens där alla elever når målen" är fortfarande styrande för arbetet i Utbildning Gävle.

Elever ska kunna nå målen oavsett vilken skola man går i. Eleven har rätt till behöriga och legitimerade lärare med höga förväntningar på eleverna.

Rätt kompetens, tydlig målavstämning mot elevers resultat, attraktiva lärartjänster och optimalt nyttjande av lärarresurserna är framgångsfaktorer. Vår organisation är resurseffektiv och hållbar.

Utbildningsnämnden har i lokalresursplanen angivit ett antal önskvärda förutsättningar för att skolor ska kunna erbjuda en utbildning av hög kvalitet.

Resonemang

Varje skolenhet arbetar med att ständigt utveckla kvaliteten i undervisningen och på det sättet även öka attraktiviteten.

Enligt 10§ 2 kap. skollagen beslutar rektor om sin enhets inre organisation.

Det finns möjligheter att profilera skolenheten genom att till exempel göra ändringar i Gävle kommuns gemensamma ramtimplan och lägga mer tid på ett eller flera ämnen. Tid får inte tas från ämnena svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska. Sammanlagt kan ca 9% av den totala timtiden användas till skolans val.

I tabellen med landsbygdsskolor framgår att placeringsområdena för skolorna Bergby, Forsbacka, Hedesunda och Ytterharnäs har en befolkningsökning på lång sikt. Skolenheterna sammanfaller väl med översiktsplanens utpekade service- och utvecklingsorter.

En målsättning för dessa skolenheter är att eleverna som bor i placeringsområdet även ska välja att gå i placeringskolan. Rektor med personal kan på olika sätt arbeta med insatser för att erbjuda en utbildning med hög kvalitet. En profilering av skolan är en av möjligheterna.

Små skolor med marginella befolkningsförändringar på lång sikt behöver en elevtillströmning utanför placeringsområdet för att kunna växa. Det vanligaste valet för vårdnadshavare är att välja placeringskolan. En landsbygdsskola som profilerar sig kan tänkas attrahera även elever utanför placeringsområdet. Utbildning Gävles bedömning är dock att detta endast ger marginella effekter i elevtillströmning.

I tidigare utredningar har Utbildning Gävle gjort bedömningen att en skola bör vara minst cirka 200 elever eller 6–7 klasser för att inte behöva kompromissa med de önskvärda förutsättningarna i planeringsarbetet alltför mycket.

En ekonomisk satsning på landsbygdsskolor skulle kunna motiveras om elevunderlaget tillfälligtvis är svagt och det finns en förväntad befolkningsökning och elevökning på lite längre sikt. Skolenheterna Björke, Trödje och Åbyggeby har ingen förväntad ökning av elevtalet.

Yttrande över motionens förslag

1. En möjlighet till profilering och en ändring i ramtimplanen finns idag. Det finns inget hinder för en skola att införa en profil eller inriktning

mot exempelvis friluftsliv och hälsa. De ramar som finns är framför allt styrdokument som skollag och läroplan med timplan och kursplaner. Utbildning Gävle anser att motionärens förslag om profilerade skolor redan idag är en reell möjlighet.

2. I översiktsplanen lyfts att de utpekade service- och utvecklingsorterna ska omfattas av skola och förskola samt goda kommunikationer. Kommunikationen omfattar goda möjligheter till arbets- och studiependling mellan stad och service- och utvecklingsort belägen i landsbygden. Kollektivtrafiken mellan staden och service- och utvecklingsorterna bör innefattas i detta.
3. Utbildning Gävle har bland annat i uppdrag att gynna den pedagogiska utvecklingen vid samtliga skolor samt även att öka möjligheterna till kollegialt lärande och samarbete. Utifrån utbildningsnämndens verksamhetsplan 2017 ska medarbetarnas arbetsbelastning och arbetsförhållanden följas upp. Uppdraget omfattar samtliga skolenheter oavsett läge i kommunen och elevantal. Utbildning Gävle ser positivt på den generella intentionen i förslaget, men anser att det är elevers måluppfyllelse som bör reglera eventuella behov av särskilda insatser.
Utbildning Gävle anser inte att det behövs ytterligare uppdrag inom området, som redan är ett av de prioriterade områdena och gäller samtliga skolenheter.
4. Utbildning Gävle informerar om samtliga skolenheter och det innefattar även särskild information om varje enskild skolenhet. Varje skolenhet har en egen hemsida med information. Det görs ingen skillnad utifrån var i kommunen skolenheten är belägen.
Utbildning Gävle anser inte att det behöver utredas vidare om en central och riktad information.

Gävle 2017-03-23

Tomas Hartikainen
Förvaltningschef
Utbildning Gävle

BARNCHECKLISTA

Dnr 293054
2017-03-27

Titel: Motion (SD) - Skapa förutsättningar för att öka
likvärdigheten och stärka profilen på
landsbygdsskolorna
Handläggare: Bo Egebrand
Ansvarig nämnd: Utbildningsnämnden

Barnchecklista

Varje beslut som berör barn och ungdomar ska föregås av en bedömning om barns rättigheter tillvaratagits i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter. Barnchecklistan ska upprättas vid beredning av ärenden till nämnd och styrelse och ska bifogas ärendet som en bilaga.

Kommer beslutet på ett direkt eller indirekt sätt att beröra barn/ungdomar?

Ja Nej

Yttrandet är generellt. Beslutet har dock liten påverkan utifrån och att det inte föreslås någon förändring.

Innebär beslutet att barns och ungdomars bästa sätts i främsta rummet?

Ja Nej

Har barn och ungdomar fått uttrycka sin mening?

Ja Nej

Har inte ansetts vara nödvändigt.

Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar i behov av särskilt stöd?

Ja Nej

Yttrandet är generellt och ingen hänsyn tas till någon kategori av elever.